

Filozofie 20. století

Filozofická východiska moderní doby

doc. PhDr. Jana Kutnohorská, CSc.

Filozofické směry

- Filozofie existence / Existencialismus
- Fenomenologie
- Hermeneutika

Lidé už objevili vše mimo to, jak mají žít. Sartre

Immanuel Kant (1724-1804)

■ Podmínkou každého smyslového poznání, jsou dvě před-zkušenostní formy, v nichž se nám každá smyslová zkušenost dává, totiž:

■ **prostor**

■ **čas**

Filozofie existence / Existencialismus

Filozofie existence

- Soren Aabye Kierkegaard (1813-1855)
- Martin Buber (1878-1965)
- Karl Jaspers (1883-1969)

Existencialismus

- Jean-Paul Sartre (1905-1980)
- Albert Camus (1913-1960)
- Gabriel Marcel (1889-1973)

Filozofie existence / Existencialismus

- Úvahy o existenci člověka.
- Orientována antropocentricky - soustřeďuje se na problémy člověka.
- Nechce být světovým názorem.
- Produkt podmínek společnosti 20.století.
- Vyjadřuje obavu intelektuálů z technizace člověka, z prohlubujícího se odcizování člověka od produktů jeho práce.
- Pokus o vyjádření protestu proti konformismu. Protest končí v rezignaci.

Existencialismus

- Nejvlivnější filozofický směr 20. století.
Filozofie existence - německá větev
- **Existencialismus** francouzská větev
- Společným impulsem obou větví byla zkušenost 1. světové války, v níž se stal člověk pouhou politickou a ideovou součástí.

Existencialismus

- **Existencialismus** je filozofický směr, který chápe člověka jako bytost plnou úzkosti, a to jak úzkosti ze smrti, tak ze života, který si člověk sám nevybral.

Filozofie existence / Existencialismus

- Předmět filozofování: subjektivně prožívaná **individuální reakce lidské existence na svět** a jiné lidi.
- Člověk je osobně odpovědný za svůj život.

Existencialismus

Důležité pojmy

- ✓ autenticita,
- ✓ bázeň,
- ✓ beznadějnost,
- ✓ osamocenosť,
- ✓ strach,
- ✓ úzkost,
- ✓ utrpení,
- ✓ mezní situace,
- ✓ vina,
- ✓ smrt

✓ naděje

✓ láska

Klíčové pojmy

pro existenciálně analytický přístup jsou:

- svoboda člověka,
- odpovědnost člověka,
- jedinečnost člověka,
- individualita člověka.

Svoboda

- Svoboda není absolutní.
- Jedinec je vždy zasazen do nějakého sociálního kontextu.
- Svoboda je vždy orientovaná nějakým směrem a je zapojena volní složka.
- Existuje rozdíl mezi svobodou a volností.

Pojem existence

- U Kierkegaarda je „existence“ poprvé pojata jako „lidská existence“.
- Označuje bytí člověka v jeho:
 - ✓ jedinečnosti,
 - ✓ nezaměnitelnosti,
 - ✓ konkrétnosti,
 - ✓ nitěrnosti,
 - ✓ konečnosti.

Pojem existence

- Jen člověk je bytostně existující.
- Člověk je bytostí konečnou.
- Čas života člověka je naplněn významem, očekáváním, je to žitý čas.
- Čas identifikuje lidskou existenci.

Pojem existence

- Lidská existence se vyznačuje radikální osamoceností a nutností volit.
- Jejím údělem je prodleva na hranicích nejistoty, z toho plynoucí stavy úzkosti a možného rozčarování.

Pojem existence

- Existence je volba.
- Volba však není přijetí alternativy: buď – anebo, není to jen volba mezi dobrem a zlem, neboť to, co člověk volí, nemá charakter plus nebo mínus.
- Je to volba mezi alternativami, které jsou pro člověka stejně nekonečně beznadějně a tragické.

Existenciální myšlení

- Uvědomuje si konečnost a nahotu člověka před sebou, světem i druhými lidmi.
- Konečnost může vyvolat pocity nihilismu, na druhé straně i vzepětí, naděje a zodpovědnosti.
- Konečnost senzibilizuje v člověku pocit **jedinečnosti přítomného okamžiku**, cit pro přítomnost a pro krátkost, a proto i intenzitu každé prožívané, zakoušené chvíle.

Soren Aabye Kierkegaard (1813-1855)

- Dánský teolog a filosof
- Představitel existencionalního myšlení, zaměřeného na bytí člověka

Hlavní díla:

- Bázeň a chvění
- Bud'-anebo
- Pojem úzkosti
- Nemoc a smrt

Soren Aabye Kierkegaard (1813-1855)

 Sorenovým myšlenkovým světem a jeho spisy se táhne **pojem úzkost** - jeho život je prostoupen úzkostí.

Soren Aabye Kierkegaard (1813-1855)

- Otec synům vštěpoval základy křesťanské morálky a kladl na ně vysoké mravní nároky.
- Na otcovo přání začal studovat teologii.
- Během studií vyšla najevo otcova nevěra.
- Přestal navštěvovat teologickou fakultu.
- Ve 42 letech při procházce ho stihl záchvat mrtvice, krátce na to zemřel.

Soren Aabye Kierkegaard (1813-1855)

- Zasnouben s Reginou Olsenovou, zasnoubení opakovaně rušil.
- Odkázal jí svůj majetek.

Existencialismus

FRANCOUZŠTÍ EXISTENCIONALISTÉ

Jean Paul Sartre (1905-1980)

■ francouzský filosof, prozaik,
dramatik, esejista a literární kritik

Jean-Paul Sartre (1905-1980)

Životopisné údaje

- Narodil se v Paříži
- Lyceum Jindřicha IV.
- Studium ukončil roku 1929 jako nejlepší z celé filosofické třídy
- Po delším učitelském působení na gymnáziích v Le Havru a Paříži následoval **studijní** pobyt v Berlíně.
- 1929 - doktorát z filozofie
- 1932 - 1934 studium v Německu
- 1939 - povolán do války, zajetí
-

Jean-Paul Sartre (1905-1980)

Životopisné údaje

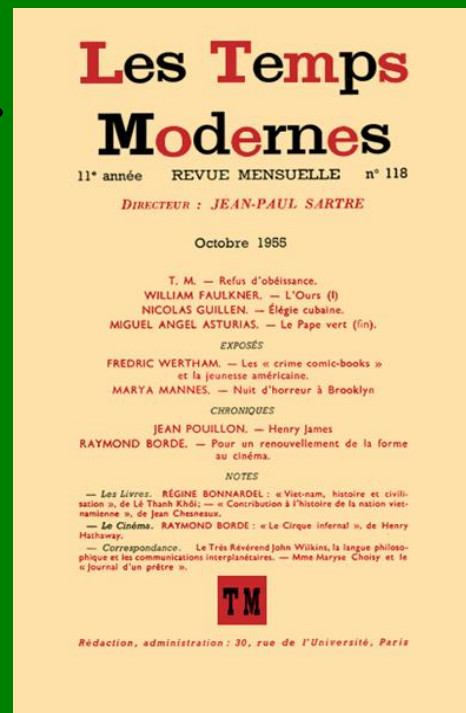
- 2.sv. válka - byl jako francouzský voják v Alsasku zajat a internován
- Od roku 1945 působil jako spisovatel na volné noze
- Hodně cestoval: USA, SSSR, Čínu, Egypt a Kubu

Jean Paul Sartre (1905-1980)

■ 1945 - časopis 'Les Temps Modernes'

■ 1964 - odmítl převzít Nobelovu cenu

■ Životní družka Simone de Beauvoir.

Jean Paul Sartre (1905-1980)

📖 Dílo:

- Bytí a nicota
- Kritika dialektického rozumu
- Existencialismus je humanismus

Co Sartre rozumí existencí?

■ „Vzalo mi to dech. Nikdy, až na několik posledních dnů, jsem netušil, co to znamená „existovat“. Byl jsem jako ti druzí, jako lidé, kteří se procházejí po břehu moře v jarních oděvech. Jako oni jsem si říkal „moře je zelené: ten bílý bod v dáli je racek“, necítil jsem však, že to existuje, že racek je „racek existující“: existence se obvykle skrývá... A pak to tu náhle bylo, to nad slunce jasné: existence se náhle odhalila. Ztratila neškodný vzhled abstraktní kategorie: bylo to vlastní těsto věcí, kořen stromu byl vhněten do existence...”

„Existovat znamená prostě být *tu*: existující se objevují, dají se *potkat*, ale nikdy je nelze *odvodit*.“

„Existence není něco, co připouští úvahy zdáli: musí to do vás prudce vpadnout, zarazit se na vás, těžce vám dolehnout na srdce jako velké, nehybné zvíře – anebo není vůbec nic.“

(Nevolnost, 1938)

Jean Paul Sartre (1905-1980)

■ V roce 1933-1934 se seznámil s fenomenologickou filozofií.

■ Sartre rozděluje bytí:

- Bytí pro sebe
- Bytí o sobě
- Bytí pro druhé

Jean Paul Sartre - Citáty

- Člověk žije, umírá a neví ani jak žije, ani jak umírá.
- Lidé jsou bezmocní jen tehdy, jestli-že to sami připustí.
- Člověk bude především tím, čím se být rozhodl.
- Život je to, co člověk musí učinit pro sebe.

Albert Camus (1913-1960)

Albert Camus (1913-1960)

- francouzský spisovatel, dramatik, filozof
- nositel Nobelovy ceny za literaturu

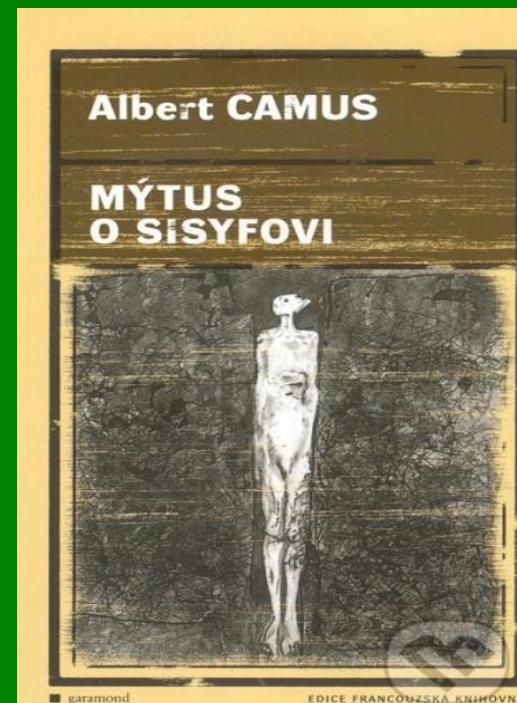
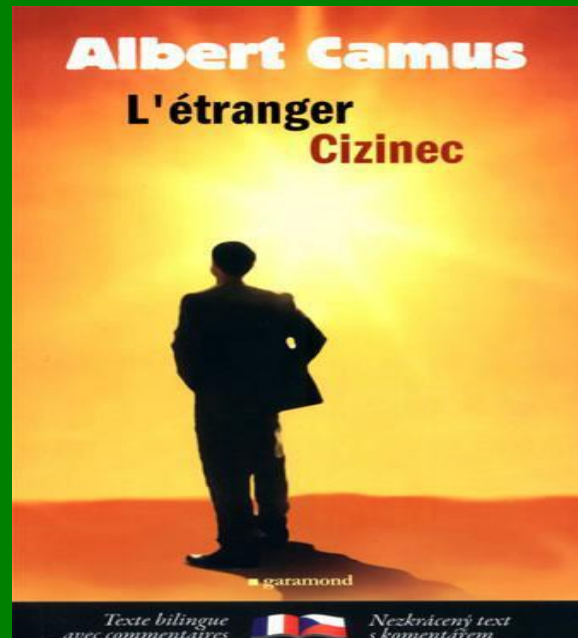
Albert Camus (1913-1960)

- otec zemědělský dělník
- vystudoval filozofii
- zemřel při autonehodě

Albert Camus (1913-1960)

■ Cizinec - román

■ **Mýtus o Sisypovi** - filozofická
esej

Albert Camus (1913-1960)

Existuje pouze jeden opravdu závažný filosofický problém:

To je sebevražda.

Rozhodnout se, zda život stojí nebo nestojí za to, abychom ho žili, znamená zodpovědět základní filosofickou otázku.

Albert Camus (1913-1960)

Mýtus o Sisyfovi

■ Chápeme už, že Sisyfos je absurdním hrdinou. Je jím právě tolik pro své vášně jako pro svá muka. Opovržení bohy, odporování smrti a vášně k životu mu stály za toto nevýslovné utrpení, kdy celá bytost usiluje, aby přesto nic nedokončila. To je cena, jakou je třeba zaplatit za vášně této země. Neříká se nám nic o Sisyfovi z podsvětí. Mýty byly vytvořeny, aby je fantazie oživila. Za tímto mýtem se vidí jen celé úsilí napjatého těla pozdvihnout ohromný kámen, valit jej a pomoci mu, aby zdolával svah stokrát znovu, vidíme svraštělý obličej, tvář přitisknutou na kameni, pomoc ramene, kterou přijala masa pokrytá hlínou, chodidlo, jež ji zaklínilo, opakování počínající od paže, veškerá lidská jistota dvou rukou plných země.

Albert Camus (1913-1960)

Citáty

- Intelektuál je někdo, jehož mysl se má na pozoru.
- Nebýt milován to je smůla, ale nemilovat to je neštěstí.
- Rozum korumpuje srdce.

Gabriel Marcel (1889 – 1973)

Když člověk nežije podle svých myšlenek, skončí přemýšlením, jak žije.

Gabriel Marcel (1889 – 1973)

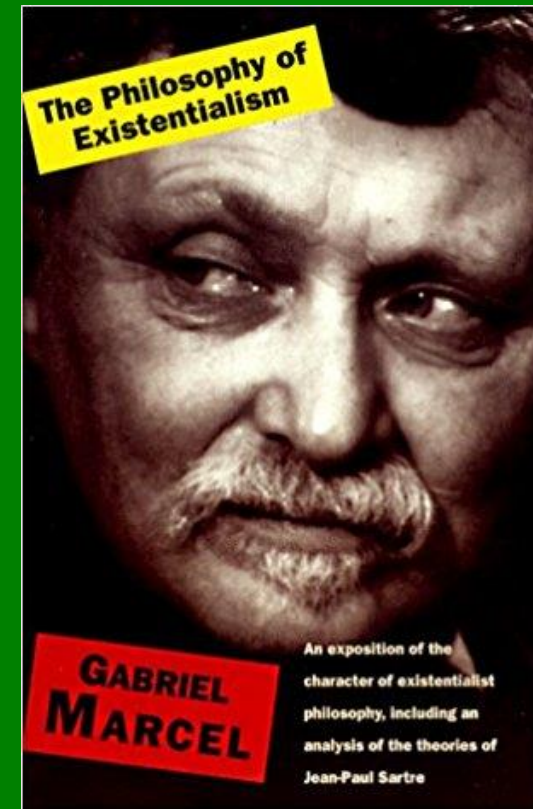
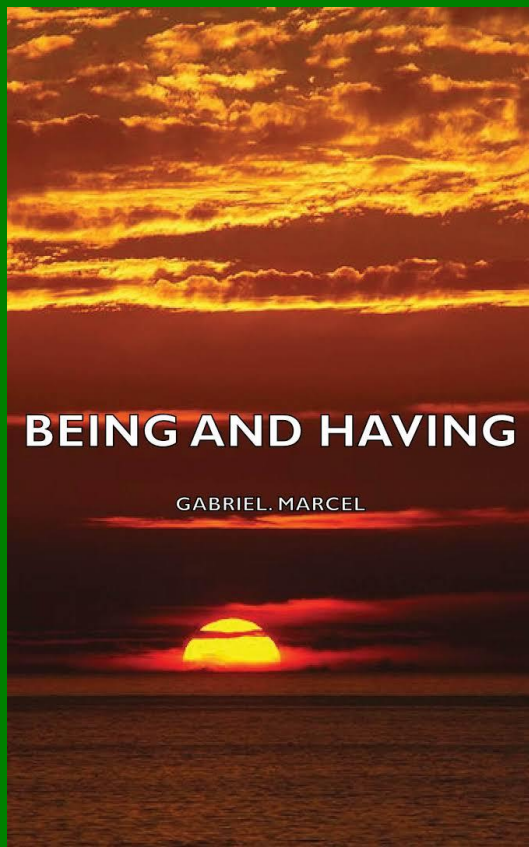
- 1912-1923 učil na středních školách, věnoval se filozofii, literatuře, literární a hudební kritice.
- Byl vychován nevěřícím otcem, matka židovka, přesto přešel ke katolicismu.
- Studoval filozofii u Henriho Bergsona (1859-1941).

Gabriel Marcel (1889-1973)

- Představitel křesťanského existencialismu.
- Podmětem k promýšlení mu byla zejména 1. světová válka

Gabriel Marcel (1889 - 1973)

- Tajemství bytí
- K filosofii naděje.
- Být a mít

Gabriel Marcel (1889 – 1973)

- Velkým tématem Marcelova myšlení i literární tvorby je tajemství lidské existence a byl patrně první, kdo použil pojem existencialismus. Sam však toto označení později odmítal: hovořil spíše o „novosókratismu“ či „filosofii dialogu“.

Gabriel Marcel (1889 – 1973)

Být a mít

- V jedné ze svých nejznámějších knih, „Být a mít“ rozebírá rozdíl mezi tím, čím jsme a co máme.
- Na jeho myšlenky navázal později Erich Fromm.
- Marcel ostře kritizoval Descarta, že svým *Cogito ergo sum* „uzavírá člověka do ulity osamění“.

Gabriel Marcel (1889 – 1973)

Citáty

- Milovat někoho, to znamená říci mu: ty neumřeš.
- Když člověk nežije podle svých myšlenek, skončí přemýšlením jak žije
- Problém je něco, co brání v cestě. Mám jej celý před sebou. Naopak tajemství je něco, v čem jsem angažován, co mne přitahuje - a co tedy z povahy věci nemám celé před sebou.

Shrnutí

- Existenci člověka je třeba chápat jako existenci každého jednotlivého člověka, prvek individualismu je této filosofii vlastní
- Uznává a respektuje jedinečnost každého člověka.
- Existence je závislá na čase, existence je bytím právě v čase.
- Existence je i bytím na světě, ve spojení s jinými lidmi a v konkrétních situacích.
- Pro existencionalisty je typický jedinečný „existencionální prožitek“. Časté jsou prožitky v mezních situacích: smrt, vina, utrpení, atd.

Edmund Husserl

Cartesian Meditations

An Introduction to Phenomenology
Translated by Dorion Cairns

KLUWER ACADEMIC PUBLISHERS

Moderní filozofie má kolébku na Moravě v Prostějově, kde se narodil Edmund Husserl 1859-1939

FENOMENOLOGIE A HERMENEUTIKA

Fenomenologie

- Fenomenologie - z řeckého *phainomai* = ukazují se
- Znamená zkoumání jevů.
- Místo zkoumání podstat a skutečností samých se tedy zabývá zkušeností, tím, jak se věci člověku ukazují.

Fenomenologie

- Fenomenologie je namířena proti krajnostem objektivizmu i subjektivizmu.
- **Metodu zkoumání zkušenosti.** Vypracoval právě Edmund Husserl a nazval "fenomenologií".
- Jádro fenomenologické metody nejlépe pochopíme, když zůstaneme u smyslového vnímání.

Fenomenologie

- Fenomenologická metoda je metoda filosofická, proto není vázána omezeními exaktních věd.
- Nemusí trvat na experimentu a měření, ale může vycházet z běžných zkušeností.
- Nemusí zaujímat postoj nezaujatého diváka.

„Fenomén“

- „Fenomén,, - všechno, co se člověku nějak ukazuje, což zdaleka nejsou jen hmotné věci, předměty.
- Tak se "ukazuje" třeba zájem o něco, smysl nějakého jednání, krása - ať už se s ní člověk setkává v přírodě, anebo v lidských výtvorech.
- Postižitelný jev. Vše, co se zjevuje ve smyslové zkušenosti.

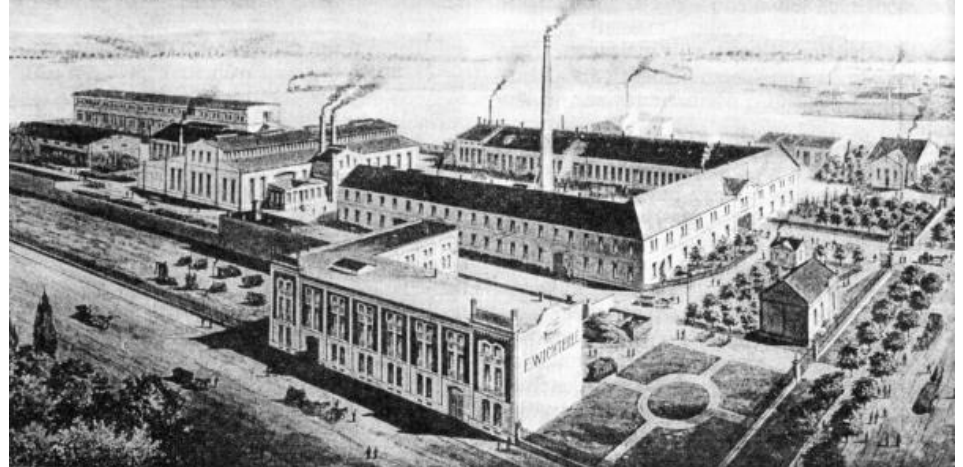
Fenomenologie x Objektivismus

- Fenomenologie: K pochopení člověka je nutno vědět, jak se mu jeví svět.
- Objektivismus: K pochopení člověka je nutno vědět, jaký je jeho svět.

Fenomenologie - Edmund Husserl (1895-1938)

Fenomenologie - Edmund Husserl (1895-1938)

Edmund Husserl (1895-1938)

- Prostějov 1859
- Gymnázium Olomouc, studia v Lipsku, Berlíně, Vídni.
- Matematika, fyzika, filozofie – Bretano.
- Masaryk -> Husserl luteránem.
- Přednášky filozofie v Halle, Göttingenu, Freiburgu.

Edmund Husserl (1895-1938)

- 20. léta – Husserl proslulým světovým filozofem (přednášky v Londýně, Paříži).
- Nástup Hitlera -> úpadek činnosti H.
- Žák Martin Heidegger (1889-1976)
- Husserl zemřel 1938.

Hermeneutika

- Hermeneutika je filozofii porozumění.
- Filozofie má umožnit, naučit řešit (porozumět) existenciální nouzi při hledání pravdy o smyslu života a všeho co existuje.
- Hermeneutiku bychom mohli označit jako snahu o poznání skutečnosti.
- Úsilí o porozumění sobě a druhým lidem, jejich postojům a názorům

Hermeneutika

Pojmy

- Hermenutický kruh
- Hermeneutická spirála
- Předporozumění
- Porozumění
- Intence

Hermeneutika

- **PŘEDPOROZUMĚNÍ:** Každý již předem nějak ví o skutečnosti, jíž je součástí, která jej zajímá. Je vsazen do hermeneutické situace.
- Předpokladem porozumění je tedy vždy určité předporozumění.
- S předporozuměním přistupujeme k tomu, čemu chceme porozumět.

Hermeneutika

Porozumění, Hermenutický kruh

- Každé porozumění je ovlivněno předporozuměním toho, kdo se snaží porozumět.
- Jestliže chci toto porozumění reflexivně osvětlit, pak to činím opět v určitém předporozumění, které je neosvětleným předpokladem.

Hermeneutická spirála

- Vystihuje podstatu výkladu či chápání založeného na předpokladu, že prostřednictvím porozumění celkovým souvislostem můžeme hlouběji analyzovat a interpretovat dílčí části.

Význam hermeneutiky

- Hermeneutika má význam pro chápání duchovních věd.
- Hermeneutika je cestou, jak porozumět světu.
- Hermeneutika vede k orientaci ve světě, k cestě světem.

Intence - Husserl

- Poznávající člověk vždy někam směřuje.
 - Fenomenologie sleduje postup jeho poznávání.
 - **Intence** - záměr, předmět a cíl lidského zájmu.
-
- Pojem **intence** vyjadřuje, že lidské poznání není samoučelné, nýbrž vždycky stojí v souvislosti s nějakým zájmem.

Hermeneutika

■ Hermeneutika je záležitostí
20.století a pojí se se jmény

Martin Heideggerr

a

Hans-Georg Gadamer

Martin Heidegger (1889-1976)

Martin Heidegger (1889-1976)

- Jedna z největších osobností filosofie 20.století.
- Žák Edmunda Husserla.

Martin Heidegger (1889-1976)

- 1889 u Kostnice v rodině chudého bednáře a zároveň kostelníka.
- Vstoupil do kněžského semináře a studoval teologii a filosofii, později matematiku a historii.
- Přednášel a vedl semináře na univerzitě ve Freiburgu.
- Husserlův nástupce na katedře filosofie ve Freiburgu.
- Žákyně Hannah Arendtová.
- Rektorem během 2.sv.války.
- Zemřel 1976 v Německu, které mimo to nikdy neopustil
- Je kritizován za svůj postoj k nacismu.

Martin Heidegger (1889-1976)

Dílo

- Bytí a čas

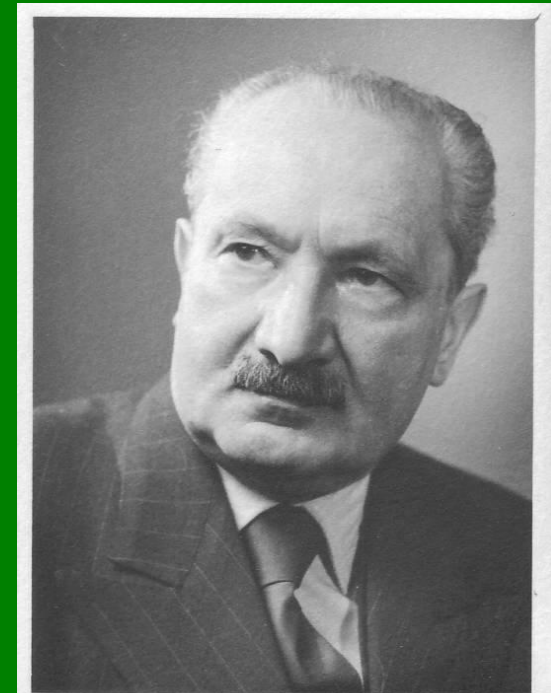
- Fenomenologická interpretace Kantovy Kritiky čistého rozumu

- Výrok Anaximandrův

- Konec filozofie

- O humanismu

- Kant a problém metafyziky

Martin Heidegger (1889-1976)

- 1927 „Bytí a čas“.
- Kritizuje své předchůdce za to, že otázku bytí podceňovali a bytí považovali za cosi nejprázdnějšího, nejobecnějšího a nejsamozřejmějšího.

Martin Heidegger a jeho analýza existence člověka v šesti bodech:

- 1) Člověk svůj život žije v první osobě, subjektivně, individuálně.
- 2) Člověk je na svém bytí zainteresován, snaží se prožít svůj život co nejlépe.
- 3) Člověk je "vržený" do života bez vlastního přičinění - bytí **autentické**, já se rozhoduji za sebe. Bytí **neautentické**, rozhodují za mně druhí.
- 4) Člověk je spjat s okolím a druhými lidmi.
- 5) Člověk žije v určitém čase a je si vědom své smrti
- 6) Člověk je bytostí pravdy, hledá pravdu a poznává jiná bytí

Martin Heidegger (1889-1976)

- **Bytí člověka nazývá pobytem.**
Pobytem rozumí bytí na světě.
- Měli bychom prožít autentický a vlastní život ve svobodě a odpovědnosti sama za sebe. Vše to by nebylo důležité, kdyby náš život byl neomezeně dlouhý.
- Protože však máme na světě omezené množství času, roste významnost a naléhavost zabývání se kvalitou pobývání.

Kritika tradiční metafyziky

Základní metafyzická otázka:

„Co je jsoucí jakožto jsoucí?“

- H. tvrdí, že metafyzika se vždy pokoušela tázat po bytí, že však svou otázku kladla nesprávně, takže k bytí vlastně nikdy nepronikla.
- Poukazuje na to, že mezi „jsoucím“ a „bytím“ je rozdíl.
- Tento rozdíl nazývá „**ontologickou diferencí**“
- Bytí je přítomno v jsoucím a ukazuje se skrze ně, nemůžeme mu však přičítat tytéž nebo podobné vlastnosti jako kterémukoliv ze jsoucen. (To tradiční metafyzika od dob Platóna činila. Heid.)

Pobyt – bytí – německy: Dasein

- Jak se můžeme z tohoto pohodlného, odcizeného a vlastně slepého přebývání dostat zpět k plné existenci a k možnosti nahlížet smysl bytí?
- Podle Heid. jsou k tomu zapotřebí otřesy, nějaká překvapení, mezní zážitky.
- Na ty je náš život bohatý, jen je třeba je využít.
- Jsou jimi zážitky překvapení, údivu, úzkosti, radosti, nudy atd. Tyto stavy nazývá „existenciály“.

Existenciály

- Popisují nálady a prožitky, které nás přepadají v mezních životních situacích, vyvádějí nás z pohodlného, nevlastního pobývání u věcí a v rituálech všedního dne a znovu nám dopřávají zakusit sebe sama jako bytost:
 - nezajištěnou,
 - ohroženou,
 - nucenou volit z možností.
- Tím nám pomáhají si připomenout schopnost rozumět bytí a toto bytí odkrývat.

Úzkost

Strach

- Existenciála „**úzkost**“ (inspirace Kierkegaardem)
- **Úzkost** je běžný průvodním znakem naší „obstarávající se“ konečné existence. Velmi blízký je jí strach.
- **Strach** je však vždycky strachem z něčeho konkrétního (mám strach z nemoci, ze zkoušky, z cesty...)
- Pomine-li předmět strachu, pomine i strach.
- Úzkost není vázána na nic konkrétního. Nelze určit, z čeho máme úzkost, spíše říkáme: „je mi/nám úzko“...

Starost

- Základním rysem naší existence je starost.
- My nejen jsme, my se musíme o své bytí starat.
- Mít o své bytí starost, znamená, že naše existence je neustále vystavena něčemu neurčitému, že jsme sobě samým dáni jako možnost.
- Máme ovšem možnost také ne-být. Víme, že musíme umřít.
- Naše nazajištěnost a potřeba se na světě nějak zařizovat tedy tkví ve faktu naší konečnosti.
- Kdyby náš život byl nekonečně dlouhý, nepotřebovali bychom se o nic starat.

Časovost

Časovost

- Konečnost, tedy časovost, je podle Heideggera klíčovou vlastností naší existence.
- Čas je klíčem k bytí.
- Jsme časové bytosti.

Odcizený pobyt v každodennosti

Odcizený pobyt v každodennosti

- Odcizení hrozí tehdy, ztratíme-li schopnost zakoušet svou časovost a tedy svou konečnost.
- To se ovšem v naší civilizaci děje, protože naši starost o bytí přebírají mechanismy obyčejného obstarávání, prosté spotřeby a života ze dne na den ve vynucených rytmech (tedy v nevlastním času).
- Vše je nahraditelné vším a zdá se, že jsme nahraditelní i ve své smrti.
- Naše smrt nám nepatří, nahlížíme na ni jako na událost, že se nás jaksi netýká.
- Neumíme vzhlížet ke své konečnosti a snadno propadáme prodlevě u toho, co je teď.

Martin Heidegger (1889-1976)

- Pobývání je podle Heideggera vlastně cesta ukončená smrtí.
- Smrt nás vyzývá k převzetí vlastní existence. Pobyt přitom nemá svůj konec v čase, ale existuje konečně.

Martin Heidegger (1889-1976)

Citáty

- Filozofie končí, co přijde potom? Kybernetika.
- Velký problém západního světa není v nedostatku hodnot, ale to že vše je převedeno na hodnotu.

Hans-Georg Gadamer (1900-2002)

- **Pravda a metoda** (1975/1960) – dalo podnět k zásadnímu obratu ve společenských vědách.
- Základní tezí Gadamerova hermeneutického přístupu je tvrzení, že nic v našem světě není objektivní, vše je pouze výsledkem interpretace.

Hans-Georg Gadamer (1900-2002)

Hans-Georg Gadamer (1900-2002)

- Na rozdíl od Heideggera nacismus odmítal a téměř do konce války neměl pevné univerzitní postavení.
- V roce 1945 rektor univerzity v Lipsku.

Hans-Georg Gadamer (1900-2002)

- 1900 v Mahrburg
- Studoval germanistiku, historii, dějiny umění a filosofii
- Mezi jeho učitele patřil i Martin Heidegger, jemuž se Gadamer brzy stal odborným asistentem
- V roce 1923 se i s Heideggerem vrátil do Marburgu

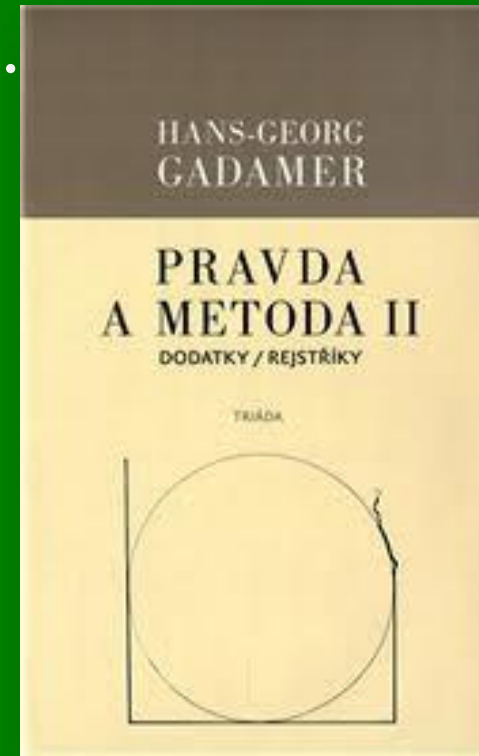
Hans-Georg Gadamer (1900-2002)

- 1928 obhájil disertační práci Platónská dialektická etika
- 1937 mimořádný profesor filosofie v Marburgu
- 1939 ředitel Filozofického institutu na univerzitě v Leipzigu, kde se později stal děkanem a rektorem
- 1953 založil spolu s Helmutem Kuhnem vlivný časopis Philosophische Rundschau
- Zemřel 2002 v Heidelbergu

Hans-Georg Gadamer (1900-2002)

Filosofie

- Navázal na Heideggera a jeho hermeneutiku rozvíjel.
- Pro Gadamera hermeneutika nebyla jen teorií rozumění, nýbrž univerzální filozofií.

Hans-Georg Gadamer (1900-2002)

■ Nic není tak hrůzné, tak děsivé, ba tak strašné
jako darebák nadaný geniálními schopnostmi

Hans-Georg Gadamer

Martin Mordechaj Buber

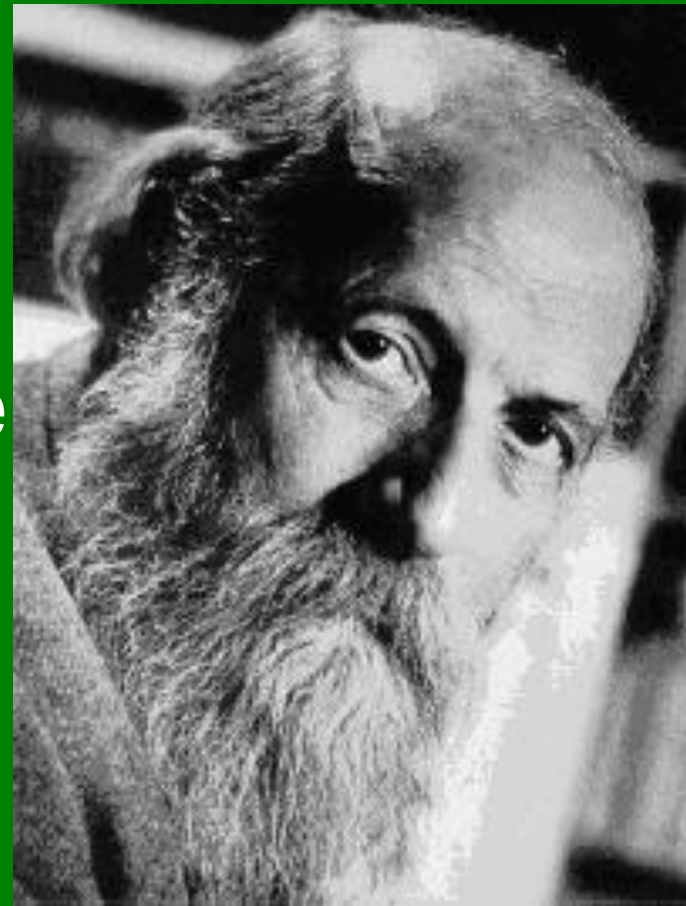
(1878 – 1965)

■ 1923 *Já a Ty*

■ Lidské myšlení je setkáváním, které se děje v modu dvou základních slov

„ Já – Ty“ nebo

„ Já – Ono“

Martin Mordechaj Buber (1878 – 1965)

Citáty

- Člověk se stává Já skrze Ty.
- Láska je odpovědnost nějakého Já za nějaké Ty.

Závěrem

Slovník naučný

■ **Fenomonologie** – je obecně přesné zkoumání jevů. Místo zkoumání podstat a skutečností samých se tedy zabývá zkušeností, tím, jak se věci „samy“ člověku ukazují